

การบริหารกิจกรรมลูกเสือกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์
THE BOY SCOUTS' ACTIVITIES MANAGEMENT AND THE DESIRABLE
CHARACTERISTICS DEVELOPMENT

ธนดล เล็กเลิศศิริวงศ์¹

ศิริชัย ชินะตังกูร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร 2) การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจกรรมลูกเสือกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 36 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 2 คน และครูผู้กำกับลูกเสือ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการบริหารกิจกรรมลูกเสือกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product – moment correlation coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจกรรมลูกเสือกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Abstract

The purposes of this research were to find: 1) boy scouts' activity management of school in Samutsakhon Educational Service Area Office, 2) desirable characteristics of school in Samutsakhon Educational Service Area Office, and 3) boy scouts' activities management related to desirable characteristics of students in Samutsakhon Educational Service Area Office. The sample in this study was 36 schools in Samutsakhon Educational Service Area Office consisted of 2 administrators and the person who responded the scout's activity, totally 144 respondents. The research instrument was a questionnaire based on scouts' activity management related to desirable characteristics of students. The statistical used were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson product-moment coefficient correlation.

The findings of the research were:

1. Boy scouts' activities management of school in Samutsakhon Educational Service Area Office, as a whole, was rated at a high level.
2. Desirable characteristics of students in Samutsakhon Educational Service Area Office as a whole, was rated at a high level.
3. There was a significant relation between the boy scouts' activities management and the development desired characteristics development at .01 level of significance.

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2544:1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาว่าการศึกษา มีความสำคัญและเป็นเครื่องมือในการเตรียมคน ให้มีความพร้อม ทั้งในด้านความรู้ความสามารถเพื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปนั่นคือ การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนานคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคน ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 (กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ 2546: 1) มุ่งพัฒนานคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมในสังคมอย่างสงบสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทยนั้น นอกจากการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรู้ที่เป็นพื้นฐานสำคัญซึ่งได้กำหนดไว้ในโครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มแล้ว หลักสูตรยังได้กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ในโครงสร้างด้วย โดยมุ่งส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ค้นพบความสามารถ ความถนัดของตนเองเพื่อการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ เห็นคุณค่าในการประกอบสัมมาชีพ ให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ศีลธรรม จริยธรรม รู้จักบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2546:1)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียนซึ่งสามารถแบ่งได้ 3 กลุ่ม หรือ 3 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว
2. กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2546: 6-7)

วิชาลูกเสือ เป็นการเรียน การสอน ที่มีคุณประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะการลูกเสือเน้นถึงความสามัคคี ความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างทุกคนชั้น นอกจากนั้นยังฝึกให้เป็นผู้รู้จักเสียสละ เป็นการอบรมนิสัยให้ผู้ที่เป็ลูกเสือเป็นพลเมืองดี มีนิสัยช่างสังเกต เชื่อฟังและพึ่งตนเอง ซื่อสัตย์มีระเบียบวินัย มีการพัฒนาทางกาย จิตใจและศีลธรรม ไม่เกี่ยวข้องกัลัทธิทางการเมืองใดๆ (สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ 2535: 1-2)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญของการลูกเสือ กระทรวงศึกษาธิการได้มองเห็นความสำคัญของการลูกเสือ จึงได้จัดกิจกรรมลูกเสือไว้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อการอบรมบ่มนิสัยให้เยาวชนให้ถึงพร้อมซึ่งคุณธรรมอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ 2535: 64-67) ซึ่งหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดกิจกรรมลูกเสือไว้ที่วิชาในกลุ่มสาระเสริมลักษณะนิสัย โดยกำหนดให้นักเรียนมีเวลาสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ปีละ 700 คาบ (250 ชั่วโมง) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เรียนปีละ 600 คาบ (200 ชั่วโมง) โดยลูกเสือสำรองจะเริ่มเรียนตั้งแต่เตรียมลูกเสือสำรอง ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พอเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-4 ก็จะเรียนลูกเสือดาวดวงที่ 1 จนถึงดาวดวงที่ 3 สำหรับลูกเสือสามัญจะเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในการปฏิบัติกิจกรรม ในเรื่องลูกเสือตรี ลูกเสือโท และลูกเสือเอก ตามลำดับ เพื่อให้เข้าใจในหลักสูตรวิชาลูกเสือมากเพิ่มขึ้นไป

แต่ละโรงเรียนได้กำหนดจำนวนเวลาสำหรับการจัดกิจกรรมนี้ตามความเหมาะสม โดยระบุว่า กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่การศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้นำเพื่อประโยชน์ เป็นต้น (กรมวิชาการ 2545:6)

การจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน (กรมสามัญศึกษา 2541) โดยเฉพาะโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีความสำคัญต่อนักเรียนซึ่งกำลังอยู่ในวัยรุ่น กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่ม ที่จะสร้างมิตรภาพระหว่างนักเรียนด้วยกัน และระหว่างนักเรียนกับครูได้อย่างแน่นแฟ้น ยิ่งขึ้น เพราะในหลักสูตรของกิจกรรมลูกเสือ นอกจากกระบวนการกลุ่มแล้วยังจัดให้มีกิจกรรมกลางแจ้งที่เน้นการปฏิบัติร่วมกัน การสร้างระเบียบวินัยจากการฝึกวิชาต่าง ๆ เช่นการเปิดประชุมกองก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ คือ การสอนให้มีระเบียบวินัยในการทำความเคารพ ระลึกถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ การฝึกวิชาระเบียบแถว ทำให้ลูกเสือนับมีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น การจัดกิจกรรมลูกเสือจึงเป็นการเตรียมเยาวชนให้มีคุณสมบัติพร้อมทั้ง 3 ด้าน คือเป็นคนดี คนเก่ง และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมี

ความสุข ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการผลักดันให้ประเทศชาติให้สามารถก้าวไปกับโลกอย่างมั่นคง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้นได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี ไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 1)

โดยกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าว จึงมีการประเมินคุณธรรมของนักเรียนในเบื้องต้น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินคุณธรรม ของนักเรียนใน สพท.สมุทรสาคร ปีการศึกษา 2551

ช่วงชั้น	จำนวนนักเรียน		ร้อยละ
	ทั้งหมด	ผ่านการประเมินด้านคุณธรรม	
ช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-3)	14,536	13,738	94.51
ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6)	15,683	14,554	92.80
ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3)	14,929	12,800	85.73
ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-6)	5,049	4,539	89.89
รวม	50,197	45,631	90.90

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร, รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2552

(สมุทรสาคร : สพท.สมุทรสาคร, 2552)

จากตารางที่ 1 แสดงว่า นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดี จึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ให้นักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ให้สอดคล้องกับการประเมินคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ซึ่งเป็นนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานสืบไป ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจกรรมลูกเสือ กับ การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ รักษา ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่ อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมี จิตสาธารณะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบการบริหารกิจกรรมลูกเสือของ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรสาคร
2. เพื่อทราบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรสาคร
3. เพื่อทราบการบริหารกิจกรรมลูกเสือที่สัมพันธ์กับ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร

สมมุติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานโดยอาศัยทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยของนักการศึกษา เป็นแนวทางในการตั้ง สมมุติฐาน ดังนี้ คือ

1. การบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครอยู่ในระดับ ปานกลาง
2. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของของ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรสาคร อยู่ในระดับปานกลาง

3. การบริหารกิจกรรมลูกเสือกับการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครมีความสัมพันธ์กัน

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยจะศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือ ในด้าน ต่างๆ ดังนี้ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดกิจกรรม ลูกเสือ กระบวนการนิเทศ และการจัดการทำงาน โดย ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการบริหารกิจกรรมลูกเสือ กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน และศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ปรากฏ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้แก่ รักษา ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียงมุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการ ขั้นตอนนี้ เป็นการเตรียมโครงการ เป็นการศึกษาเอกสาร ตำรา ข้อมูลสถิติต่าง ๆ กฎระเบียบ ปัญหาในการบริหาร กิจกรรมลูกเสือ ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำ โครงการและเสนอโครงการ

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นการ จัดเตรียมเครื่องมือและนำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไปสำรวจกับตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยใช้แบบสอบถามกับ ผู้ให้ข้อมูลจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์ แปรผลจากการวิเคราะห์ ประมวลผลและ เสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัยเป็นขั้นตอน นำเสนอเพื่อให้ผู้ควบคุมตรวจสอบ แก้ไขจัดพิมพ์เป็นฉบับ เพื่อดำเนินการขอสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนแก้ไขรายงาน ผลตามที่คณะกรรมการชี้แนะ และจัดส่งรายงานฉบับ สมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอจบการศึกษา

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูสายผู้สอน โดยแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมลูกเสือ โดยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ เพื่อวัดระดับปัจจัยการบริหาร ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือ ด้านการจัดหลักสูตรวิชาลูกเสือ ด้านการจัดหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ด้านการบริหารการเงินลูกเสือ ด้านระบบการบังคับบัญชาลูกเสือ และ ด้านกิจกรรมพิเศษลูกเสือ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 คุณลักษณะ ดังนี้ ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีวินัย ด้านการใฝ่เรียนรู้ ด้านการอยู่อย่างพอเพียง ด้านการมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านรักความเป็นไทย ด้านการมีจิตสาธารณะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน คือ

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ออกหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนที่เป็น

กลุ่มตัวอย่างช่วยอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยส่งเอกสารทางไปรษณีย์ และกลุ่มตัวอย่าง ส่งเอกสารคืนทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมารวบรวมแล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจากนั้นจึงนำมาจัดระบบตรวจสอบรวมคะแนน แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้คือ

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าร้อยละ และความถี่
2. การวิเคราะห์ระดับการบริหารกิจกรรมลูกเสือ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจกรรมลูกเสือ กับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product – moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบของการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านกิจกรรมพิเศษลูกเสือ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.47) ด้านการบริหารการเงินลูกเสือ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.73) ด้านการจัดหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.57) ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.48) ด้านการจัดหลักสูตร ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.53) และด้านระบบการบังคับบัญชาลูกเสือ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.42) ตามลำดับ
2. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สมุทรสาคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงตามลำดับ ได้ดังนี้ ด้านการมุ่งมั่นในการทำงาน ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.35) ด้านรักความเป็นไทย ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.32) ด้านการมีจิตสาธารณะ ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.52) ด้านการใฝ่เรียนรู้ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.30) ด้านความมีวินัย ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.44) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.43) ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.45) และ ด้านการอยู่อย่างพอเพียง ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.30) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจการลูกเสือกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบของการวิจัย ผู้วิจัยสามารถอภิปรายข้อค้นพบได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.44) เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะกระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาแต่ละแห่งได้มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528 สอดคล้องกับวิระพันธ์ กาหาวงษ์ (2541 : 24-25) ที่กล่าวว่า ตำแหน่งผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528 มาตรา 12 ได้กำหนดตำแหน่งผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียน ตั้งแต่ผู้บริหารโรงเรียน ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน รองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน หรือครูอาวุโสผู้มีวุฒิทางลูกเสือ เป็นรองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน ผู้บริหาร – ครู อาจารย์ เป็นผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ ครู – อาจารย์ เป็นรองผู้กำกับลูกเสือต้องได้รับการแต่งตั้งจากเลขาธิการคณะกรรมการการบริหารลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด แล้วแต่กรณี ส่วนนายหมู่ลูกเสือต้องได้รับ

การแต่งตั้งจากผู้กำกับลูกเสือ โดยเห็นชอบของลูกเสือในหมู่นั้นๆ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านกิจกรรมพิเศษลูกเสือ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.47) ด้านการบริหารการเงินลูกเสือ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.73) ด้านการจัดหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.57) ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.48) ด้านการจัดหลักสูตร ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.53) และ ด้านระบบการบังคับบัญชาลูกเสือ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.42) ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ด้านกิจกรรมพิเศษลูกเสือ เป็นด้านที่มีความเห็นมากที่สุด น่าจะเนื่องจาก การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมทางศาสนา การร่วมรณรงค์ต่างๆ จัดงานสวนสนาม การวางพวงมาลา เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นกิจกรรมที่ทุกสถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม และยังเป็นเหมือนงานเพื่อชุมชน และหน่วยงานต่างๆ และโรงเรียนจะได้ร่วมทำกิจกรรมร่วมกัน โดยการจัดกิจกรรมพิเศษของสถานศึกษานั้นยังได้ร่วมพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า ในแต่ละสถานศึกษาจึงคำนึงถึงการจัดกิจกรรมพิเศษเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้การจัดกิจกรรมพิเศษต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของลูกเสือ โดยมีกิจกรรมทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน โดยภายนอกโรงเรียนนั้น จะเป็นกิจกรรมชุมชน

2. จากการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.17) เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะในปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังที่ต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมาน ปรีชา ได้ทำการวิจัยการพัฒนาเด็กเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาโดยกระบวนการวิจัยเชิง

ปฏิบัติการ โรงเรียนชดัดยะวงษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่าตัวชี้วัดที่ 1. ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ มาทันเวลา ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 95.51 ตัวชี้วัดที่ 2. ผู้เรียนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ทรัพย์สินไม่สูญหาย ในระดับมาก ร้อยละ 93.51 ตัวชี้วัดที่ 3. ผู้เรียนเป็นผู้มีความกตัญญูทดแทน รักเคารพพ่อแม่ ผู้ปกครอง และแสดงออกซึ่งการตอบแทนพระคุณอย่างเหมาะสม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 94.23 ตัวชี้วัดที่ 4. ผู้เรียนเป็นผู้มีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว รู้จักการให้เพื่อส่วนรวม และแสดงออกถึงการมีน้ำใจ หรือการให้ความช่วยเหลือเพื่อผู้อื่น ในระดับมาก ร้อยละ 91.49 ตัวชี้วัดที่ 5. ผู้เรียนเป็นผู้มีความประหยัด ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ร่วมกิจกรรมการประหยัด เช่น กิจกรรมรีไซเคิล ในระดับมาก ร้อยละ 93.11 ตัวชี้วัดที่ 6. ผู้เรียนเป็นผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 93.91 ผลจากการพัฒนาครั้งนี้ ส่งผลให้โรงเรียนชดัดยะวงษาได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ในระดับดีมาก (รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบสอง 2550 : 4)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงตามลำดับ ได้ดังนี้ ด้านการมุ่งมั่นในการทำงาน ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.35) ด้านรักความเป็นไทย ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.32) ด้านการมีจิตสาธารณะ ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.52) ด้านการใฝ่เรียนรู้ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.30) ด้านความมีวินัย ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.44) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.43) ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.45) และ ด้านการอยู่อย่างพอเพียง ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.30) ตามลำดับ

ทั้งนี้การที่ด้านการมุ่งมั่นในการทำงาน มาเป็นลำดับแรก น่าจะมาจากการมุ่งมั่นในการทำงาน สอดคล้องกับความขยันหมั่นเพียร ดังนั้นการจัดการศึกษาในปัจจุบัน นักเรียนต้องมีความขยันและมุ่งมั่นในการเรียน การทำงาน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในด้านการเรียน ลำดับต่อมา ด้านรักความเป็นไทย เป็นอีกหนึ่งด้าน ที่ส่งเสริมให้นักเรียนรักความเป็นไทย เชิดชูวัฒนธรรมไทย และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และด้านการมีจิตสาธารณะ เป็นอีกหนึ่งด้านที่เป็นลำดับต้นๆ เนื่องจากการมีจิตสาธารณะคือการบำเพ็ญประโยชน์ หลักสูตรได้มีการกำหนดให้นักเรียนต้องรู้จักการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม

3. จากการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจกรรมลูกเสือกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่สูง ในรายด้านของการบริหารกิจกรรมลูกเสือกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงตามด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะการการจัดกิจกรรมลูกเสือสามารถตอบสนองต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านมีวินัย ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านรักความเป็นไทย และด้านมีจิตสาธารณะ

เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ การบริหารกิจกรรมลูกเสือในด้านต่างๆ ทั้งด้านกิจกรรมพิเศษ ด้านการบริหารการเงินลูกเสือ ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือ ด้านการจัดหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ด้านการจัดหลักสูตรและด้านระบบการบังคับบัญชาลูกเสือ ได้มีการสอนโดยการสอดแทรกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างๆ ได้แก่ ด้านการมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านรักความเป็นไทย ด้านการมีจิตสาธารณะ ด้านการใฝ่เรียนรู้ ด้านความมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และด้านการอยู่อย่างพอเพียง ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมต่างๆของลูกเสือ เช่น กิจกรรมพิเศษได้มีการสอดแทรก การมีจิตสาธารณะ ในกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ การที่การบริหารกิจกรรม

ลูกเสือ มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะที่พึงประสงค์นี้ สอดคล้องกับวินัย พุ่มบุญฤทธิ์ (2547: 25) กล่าวว่า สถานศึกษาต้องร่วมกับชุมชนกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ซึ่งสามารถกำหนดขึ้นได้ตามต้องการ โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็น ที่จะต้องมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ดังกล่าวให้แก่ผู้เรียนเพิ่มจากที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ ในแต่ละภาคเรียน/ปีการศึกษา ครูผู้สอน ต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลรวม ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยเป็นการประเมินเชิงวินิจัย เพื่อการปรับปรุง พัฒนาและการส่งต่อ ทั้งนี้ ควรประสานสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องร่วมกัน ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รายปี/รายภาค ในแต่ละช่วงชั้น สถานศึกษาต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลรวม ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อทราบความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียน สถานศึกษาจะได้นำไปกำหนดแผนกลยุทธ์ในการปรับปรุงพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยที่ค้นพบ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า เจตคติของครูเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ในด้านของระบบการบังคับบัญชาลูกเสือนี้น่าสนใจที่สุด ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนาการบังคับบัญชาลูกเสือให้มีประสิทธิภาพ และมีระบบระเบียบที่ชัดเจนมากขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ในด้านการอยู่อย่างพอเพียงมีลำดับน้อยที่สุด ดังนั้น จึงควร

มีการพัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำโครงการ กิจกรรม ให้การอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดและพัฒนากิจกรรมลูกเสือ

4. ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการ กิจกรรมลูกเสือ เพื่อให้การจัดกิจกรรม ลูกเสือมีการพัฒนายิ่งขึ้น

5. ควรให้มีการประสานงาน ประชาสัมพันธ์ หรือแจ้งการจัดกิจกรรมลูกเสือให้ผู้ปกครองได้รับทราบอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร อาจจัดโครงการให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม เพื่อช่วยให้กิจกรรมลูกเสือได้เข้าถึงชุมชน และผู้ปกครองจะได้เห็นถึงประโยชน์ ของกิจกรรมลูกเสือ

6. ควรสร้างความตระหนักและชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือ

ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา กิจกรรมลูกเสือในด้านต่างๆที่มีความสัมพันธ์กัน

2. ศึกษาว่าปัจจัยใดที่ส่งผลต่อเจตคติของครู กิจกรรมลูกเสือ และการบริหารกิจกรรมลูกเสือกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมวิชาการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- วินัย พงศ์บุณยฤทธิ์. (2547). การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วีระพันธ์ กาหาวงษ์. (2541). แนวการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ประจำสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2544). ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ฉบับที่ 14) พ.ศ.2528. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ (2535). ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อภัย จันทวิมล. (2522). การลูกเสือสำหรับเด็กไทย. กรุงเทพฯ: ส.การพิมพ์.

